

Oppstart av forvaltningsrevisjonsprosjekt

Mobbing i grunnskolen

Saksbehandler: Kjerstin Johnsen (Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS)

Saksopplysninger:

Bakgrunn:

Bakgrunnen for dette forvaltningsrevisjonsprosjektet er *Plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020*, vedtatt av kommunestyret i Porsanger den 8. desember 2016 (sak 92/16). Det framgår av planen at det skal utføres en forvaltningsrevisjon vedrørende mobbing i grunnskolen.

Av *Overordnet analyse 2017-2020*¹ for Porsanger kommune framgår følgende om dette fokusområdet:

«Elevs rett til et godt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø framgår av opplæringslovens kapittel 9a.² I følge oppl.l. § 9a-1 har alle elever «i (..) grunnskolar og vidaregåande skolar [har] rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring.» Retten etter § 9a-1 er en individuell rettighet. Det avgjørende i vurderingen av om elevens rett er oppfylt, er virkningen miljøet har på den enkelte elevs helse, trivsel og læring. Når eleven har en rett til et godt skolemiljø, har skolen og skoleeier en tilsvarende plikt til å sikre at eleven får denne retten oppfylt. Det skal arbeides både systemrettet og individrettet for å nå dette målet, jf. oppll § 9a og § 13-10.

Den 23. mars 2011 vedtok et enstemmig formannskap i Porsanger kommune å signere det nasjonale mobbemanifestet for felles innsats og samarbeid mot mobbing.³ I vedtaket framgår det at kommunen slutter seg til den nasjonale satsingen for å styrke arbeidet for gode og inkluderende oppvekst- og læringsmiljøer for alle barn og unge. Det framgår videre at kommunen skal ha nulltoleranse for mobbing. I kommunens samfunnsplan er en av strategiene «å utvikle godt læringsmiljø».⁴ I kommunens årsbudsjett for 2016 er det for trivsel/mobbing i grunnskolen fastsatt at skolene to ganger i året skal gjennomføre trivselsundersøkelser blant alle elevene i grunnskolen. Det er fastsatt mål om at resultatene skal vise bedring fra foregående år.⁵ Gjennom oppslag i media har representant for fagmiljøet gitt uttrykk for at Lakselv skole «på alle mulige måter» har tatt

¹ I forskrift om kontrollutvalg § 10 siste ledd er det slått fast at plan for forvaltningsrevisjon skal baseres på en overordnet analyse.

² Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa.

³ Porsanger kommune; <http://www.porsanger.kommune.no/felles-loeft-mot-mobbing.4903601-21768.html>

⁴ Porsanger kommune; Samfunnsplan 2016-2026, på side 12.

⁵ Porsanger kommune; Årsbudsjett 2016/Økonomiplan 2016-2019, på side 20.

mobbeproblematikken på alvor.⁶ Det uttrykkes videre at skolen fremstår som en organisasjon som vil trygge ungene på deres arena. Det uttrykkes også at Lakselv skole har lyktes bedre med dette enn mange andre skoler.

Den årlige nasjonale elevundersøkelsen⁷ viser at andelen elever i syvende klassetrinn i Porsanger kommune som har opplevd mobbing (2-3 ganger i måneden eller oftere) har gått ned fra 9,5 % til 0 % i perioden 2013-2016. For tiende klassetrinn viser undersøkelsen at andelen elever som har opplevd mobbing (2-3 ganger i måneden eller oftere) var på 0 % i 2015/2016.⁸ Dette betyr imidlertid ikke at det ikke forekommer mobbing i Porsanger-skolen. På en skala fra 1 til 5 oppnår skolene i Porsanger om lag 1,0 i 2015/2016 når det gjelder mobbing. Selv om verdien er lav (altså lite mobbing) viser den at det ikke er fritt for mobbing i Porsanger-skolen. Dette framgår også av kommunens årsmelding for 2015.⁹

Kontrollutvalget har i sak 6/2016 foreslått mobbing i grunnskolen som et mulig fokusområde i overordnet analyse/plan for forvaltningsrevisjon 2017-2020. Området er svært vesentlig fra et brukerperspektiv (elevene), men er også vesentlig i et samfunnsperspektiv. Det er ikke gjennomført forvaltningsrevisjon på dette området tidligere. Det utføres statlig tilsyn på området. Det er ikke gjennomført statlig tilsyn de tre siste årene eller planlagt slikt tilsyn (per juni 2016)».

Forslag til problemstillinger:

Formålet med prosjektet vil være å undersøke hvordan skolene i Porsanger kommune arbeider med å bekjempe mobbing med utgangspunkt i elevenes rett til et godt psykososialt arbeidsmiljø, jf. opplæringsloven kapittel 9a. I dette ligger det å undersøke hvordan skolene arbeider for å forebygge, avdekke og bekjempe mobbing.

Revisjonen foreslår følgende hovedproblemstilling for undersøkelsen:

Hvordan arbeider skolene i Porsanger kommune med å forebygge, avdekke og bekjempe mobbing?

Revisjonskriterier:

Revisjonskriterier er samlebetegnelsen på de krav og forventninger som brukes i den enkelte forvaltningsrevisjon for å vurdere den reviderte virksomhet.

Revisjonskriteriene i denne undersøkelsen vil i all hovedsak utledes fra følgende kilder:

- Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (opplæringslova) av 17. juli 1998 nr. 61
- Forskrift til opplæringslova av 23. juni 2006 nr. 724
- Utdanningsdirektoratet (2010) *Retten til et godt psykososialt miljø* (Rundskriv Udir-2-2010)

⁶ iFinmark; <http://www.ifinnmark.no/nyheter/porsanger/kent-20-har-gruet-meg-til-hver-en-javla-skoledag/s/5-81-56786> (mai 2015).

⁷ Se <https://skoleporten.udir.no/#>

⁸ Tallene for 2013/2014 og 2014/2015 er oppgitt å være unntatt offentlighet..

⁹ Porsanger kommune; Årsmelding 2015, på side 17.

Gjennomføring:

Undersøkelsen vil etter planen ha oppstart i løpet av høsthalvåret 2017. Datainnsamlingen vil i all hovedsak skje ved hjelp av intervju, dokumentanalyse og bruk av tallmateriale.¹⁰ Resultatet av undersøkelsen (utkast til rapport) vil bli sendt på verifisering til informantene. Deretter vil rapporten sendes på høring til rådmannen, og til behandling i kontrollutvalget og kommunestyret.

Avgrensning:

Av praktiske og ressursmessige årsaker vil det være nødvendig å foreta en avgrensning av undersøkelsen. Revisjonen vil ikke undersøke alle grunnskolene i kommunen, men foreta et utvalg for nærmere undersøkelser. Undersøkelsen vil være på et systemnivå, og vi vil derfor ikke gå inn i enkeltsaker. Revisjonens undersøkelse vil ikke ta for seg årsaker til mobbing.

Forslag til vedtak:

- 1) Kontrollutvalget vedtar følgende hovedproblemstilling for forvaltningsrevisjonsprosjektet
Mobbing i grunnskolen:

Hvordan arbeider skolene i Porsanger kommune med å forebygge, avdekke og bekjempe mobbing?

- 2) Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide underproblemstillinger og eventuelle tilleggspørsmål i tilknytning til den nevnte hovedproblemstillingen.

¹⁰ Tallmaterialet vil i all hovedsak bli hentet fra Elevundersøkelsen og Skoleporten.no.